

VENDIM
Nr. 42, datë 12.7.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	anëtar i “ “
Sokol Berberi	anëtar i “ “
Vitore Tusha	anëtare e “ “
Altina Xhoxhaj	anëtare e “ “
Fatmir Hoxha	anëtar i “ “
Besnik Imeraj	anëtar i “ “
Fatos Lulo	anëtar i “ “
Gani Dizdari	anëtar i “ “

me sekretare Edmira Babaj, në datën 12.4.2016, mori në shqyrtim, mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 7 Akti, që i përket:

KËRKUES: Edi Paloka

SUBJEKT I INTERESUAR: Edi Rama

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimit nr. 8, datë 5.6.2015, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

Pezullimi i ekzekutimit të vendimit nr. 8, datë 5.6.2015, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f, 134/1/g dhe 142/1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Gani Dizdari, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesuesit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës dhe pretendimet me shkrim të subjektit të interesuar, i cili ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Siç rezulton nga materialet e dosjes gjyqësore, në datën 7 janar 2015, shtetasi Edi Paloka, deputet i Kuvendit të Republikës së Shqipërisë dhe kryetar i Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike, në ambientet e selisë së Partisë Demokratike dhe në prani të përfaqësuesve të mediave, ka lexuar deklaratën me përmbajtjen e mëposhtme:

“Fakte tronditëse, të bëra publike, tregojnë qartë se banda e armatosur që terrorizoi Tiranën në përplasje të përgjakshme dy net më parë është e lidhur me qeverinë dhe ushtron aktivitetin kriminal me dijeninë dhe mbrojtjen e plotë të saj.

Oficeri i policisë është në shërbim të bandës. Anëtar i bandës hyn dhe del nga zyra qendrore e Partisë Socialiste. Të gjitha strukturat e qeverisë ishin dje në dispozicion të kreut të bandës, që nga shërbimet spitalore e deri të shoqërimi i tij me polici në banesë.

Ka të dhëna shumë shqetësuese se policia ka kryer kontrole në banesat e biznesmenëve, të cilët janë gjobitur nga banda kriminale. Pra, ministri i Brendshëm e di që miku i tij vë gjoba dhe ai nuk bën asgjë për të mbrojtur viktimat, por u sulet viktimave për interesat e bandës. Pati dje dezinformim të vazhdueshëm dhe mungesë transparence, në favor të bandës.

Këto ngjarje të rënda kanë ndodhur në 24 orët e fundit, që kanë tronditur mbarë opinionin publik dhe gjithë qytetarët e vendit.

Vetëm Edi Rama hesht. Asnjë fjalë, asnjë reagim. Ky aktivitet kriminal ndodh sigurisht në dijeninë e tij të plotë. Rama ka përfutur nga shërbimet e bandës gjatë fushatës zgjedhore, në blerjen e në marrjen me forcë të votave.

Tani ai po i kthen bandës favoret, duke i ofruar shërbimet e tij. E lejon të vërë gjoba e të terrorizojë biznesmenë e qytetarë. U jep oficerë policie në dispozicion për t'i dhënë siguri dhe mbrojtje. Kujdeset për bandën në çdo drejtim që armët të mos gjenden, provat të mos gjenden, që kreu i saj të mos qëndrojë më shumë se disa minuta në zyrat e Drejtorisë së Policisë.

Këto janë të vërtetat e kësaj qeverie, kështu sundon oligarkia në pushtet.

Me bandat, nga bandat dhe për bandat.

Ju faleminderit!”.

2. Kjo deklaratë është transmetuar e plotë në datën 7 janar 2015 nga mediat vizive, si dhe është botuar dhe komentuar të nesërmen, në datën 8 janar 2015, në gazetat “Panorama”, “Mapo”, “Shqip” dhe “Gazeta Shqiptare”. Deklarimi i mësipërm përbën shkakun që i dëmtuari akuzues, subjekti i interesuar, E.R., i është drejtuar me kërkesë për gjykim Gjykatës së Lartë, kundër kërkuarit, me pretendimin se nga i akuzuar janë konsumuar elementet e veprave penale “Fyerje e kryer botërisht”, e parashikuar nga neni 119/2 i Kodit Penal (KP) dhe “Shpifje e kryer botërisht” e parashikuar nga neni 120/2 i KP-së, si dhe dënimin e të akuzuarit sipas këtyre dispozitave.

3. Pas përfundimit të gjykimit, me vendimin nr. 8, datë 5.6.2015, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vendosur: *“Deklarimin të pafajshëm të të akuzuarit Edi Paloka për veprën penale të fyerjes së kryer botërisht, të parashikuar nga neni 119/2 i KP-së, për shkak se fakti nuk përbën veprë penale. Deklarimin fajtor të të akuzuarit Edi Paloka për veprën penale të shpifjes së kryer botërisht në dëm të të dëmtuarit akuzues Edi Rama dhe në bazë të nenit 120/2 të KP-së dënimin e tij me 200.000 (dyqind mijë) lekë gjobë.”.*

II

4. **Kërkuesi** i është drejtuar me kërkesë Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) sipas objektivit të kërkesës, duke paraqitur në mënyrë të përmblendhur këto shkaqe:

4.1 Vendimi i Gjykatës së Lartë nuk është shpallur dhe arsyetuar brenda afatit ligjor të parashikuar nga neni 19 i ligjit organik të Gjykatës së Lartë.

4.2 Vendimi vjen në kundërshtim me praktikën e konsoliduar të Gjykatës së Lartë për veprat penale të parashikuara nga nenet 119 dhe 120 të KP-së, sipas së cilës liria e fjalës dhe e shprehjes prevalon dhe se politikani duhet të denoncojë çdo fenomen të kundërligjshëm që vjen si pasojë e sjelljes së qeverisë. Në rastin konkret, deklaratimet e dhëna prej tij (kërkuesit) kanë qenë në kuadër të përmbushjes së detyrave parlamentare si përfaqësues i popullit.

4.3 Vendimi është kontradiktor, për sa i përket interpretimit të neneve 119 dhe 120 të KP-së, alogjik dhe me kundërrthënie të hapura dhe të fshehta.

4.4 Gjykata e Lartë nuk ka këqyrur asnjë prej provave filmike të paraqitura nga palët, si dhe ka refuzuar marrjen e provave të kërkuara nga kërkuesi, duke e vendosur atë në pamundësi për të realizuar një mbrojtje efektive.

5. **Subjekti i interesuar** ka parashtruar se:

5.1 Nuk qëndron pretendimi se vendimi i Gjykatës së Lartë është arsyetuar me vonesë, pasi kërkuesi nuk jep asnjë të dhënë se kur është shpallur apo kur duhej të shpallej. Edhe sikur të jetë i bazuar pretendimi i kërkuarit, ai nuk jep asnjë argument se çfarë pasojë i ka ardhur nga vonesa e arsyetimit të vendimit, pasi ai e ka paraqitur ankimin në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit.

5.2 Pretendimi i kërkuarit se vendimi i Gjykatës së Lartë bie ndesh me praktikën e konsoliduar të asaj gjykate nuk është i natyrës juridiko-kushtetuese dhe si i tillë nuk mund të shqyrtohet nga Gjykata Kushtetuese.

5.3 Nuk qëndron edhe pretendimi se interpretimi i neneve 119 dhe 120 nga ana e Gjykatës së Lartë është kontradiktor dhe jologjik. Gjykata e Lartë ka bërë analizë të thellë të këtyre dispozitave dhe ka arritur në përfundimin se kërkuesi ka kryer vetëm veprën penale të shpifjes.

5.4 Edhe pretendimi se nuk është respektuar barazia e armëve, pasi nuk janë marrë provat e paraqitura nga kërkuesi, nuk është i bazuar. Gjykata e Lartë i ka marrë në shqyrtim provat e kërkuarit, duke vlerësuar nëse ato mund të administrohen ose jo si prova. Është në vlerësimin e gjykatës të arrijë në përfundimin se cilat prova duhen administruar. Për këtë gjë, Gjykata e Lartë është shprehur në vendimin e saj.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Në lidhje me legjitimitimin e kërkuësit

6. Kërkuesi legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të rregullimit kushtetues të neneve 131/f dhe 134/g të Kushtetutës, dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit të parashikuar nga neni 30, pika 2, i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese”.

7. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, Gjykata vëren se në përmbajtjen e kërkesës evidentohet standardet kushtetuese që kërkuesi pretendon se mund të jenë cenuar gjatë proceseve gjyqësore. Gjykata rithekson se ajo ndërhyr në ato raste kur, përmes veprimeve të tyre, gjykatat e zakonshme cenojnë të drejtën për një proces të rregullt ligjor. Në këto raste, Gjykata nuk bën rivlerësimin e fakteve dhe të rrethanave, por një vlerësim të natyrës kushtetuese, të dallueshëm nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Gjykata e analizon ligjin, faktin dhe rrethanën përkatëse në atë dimension që ka ndikim mbi të drejtat dhe liritë e parashikuara nga nenet 42 dhe 131/f të Kushtetutës, gjë e cila përbën juridiksionin e saj kushtetues. Detyra e Gjykatës nuk është zgjidhja e një mosmarrëveshjeje juridike për çështje fakti, por identifikimi i fakteve të natyrës kushtetuese, të cilat shërbejnë për realizimin e kompetencave të saj dhe përbëjnë elementin thelbësor në përcaktimin e autoritetit të një gjykimi kushtetues (*shih vendimin nr. 16, datë 19.4.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

8. Në vështrim të sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimet e parashtruara nga kërkuesi duhet të trajtohen në këndvështrimin e garantimit të standardit kushtetues të arsytimit të vendimit gjyqësor dhe të parimit të barazisë së armëve në gjykim, si dhe të drejtës së mbrojtjes. Për rrjedhojë, kërkuesi legjitimohet *ratione materiae*.

B. Për cenimin e standardit kushtetues të arsytimit të vendimit të Gjykatës së Lartë

9. Kërkuesi pretendon se nuk është respektuar standardi i arsytimit të vendimit gjyqësor nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, pasi në arsyetimin e vendimit të atij kolegji ka kundërthënie, gjë që e bën vendimin të cenueshëm. Kërkuesi ka prete-nduar para Gjykatës se vendimi i kundërshtuar është kontradiktor, alogjik dhe ka kundërthënie.

10. Gjykata ka theksuar se në funksion të garantimit të së drejtës së aksesit është me rëndësi thelbësore edhe respektimi i standardit kushtetues të arsytimit të vendimit gjyqësor. Funksioni i një vendimi të arsyetuar është t’u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimin nr. 3, datë 23.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Po ashtu, Gjykata ka vlerësuar se bazuar në parashikimet e normave procedurale që përcaktojnë elementet që duhet të përmbajë një vendim gjyqësor, si dhe bazuar në veçoritë e gjykimit në Gjykatën e Lartë dhe në praktikën e saj, në funksion të realizimit të vëzhgimit publik të administrimit të drejtësisë, si dhe të koherencës së vendimit gjyqësor, në mënyrë që përfundimi i procesit të vlerësimit të gjykatës të jetë i mbështetur, përmbajtja e vendimit përbën premisën për përmbushjen e standardit të arsytimit të vendimit, i cili në këtë drejtje duhet të plotësojë dhe të përmbajë kriteret e përcaktuara nga dispozitat ligjore përkatëse dhe ato të zhvilluara nga jurisprudenca kushtetuese e konsoliduar (*shih vendimin nr. 82, datë 28.12.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Këto pretendime të kërkuësit lidhen me mënyrën e zbatimit dhe të interpretimit të dispozitave penale që parashikojnë veprat penale të fyerjes dhe shpifjes, konkretisht të neneve 119 dhe 120 të KP-së, të cilat janë çështje që i takojnë sferës së kompetencës të gjykatave të zakonshme dhe jo juridiksionit kushtetues. Ai pretendon se Gjykata e Lartë ka mbajtur një qëndrim të konsoliduar për rastet e deklaratave politike të deputetëve, duke i konsideruar ato si pjesë të veprimtarisë së tyre si anëtarë të Kuvendit, ndërsa vendimi objekt shqyrtimi ka arritur në përfundim të ndryshëm nga kjo praktikë.

13. Në vendimin e saj, Gjykata e Lartë ka analizuar çështjen dhe ka arsyetuar se: i)... në deklaratën ... i akuzuari Edi Paloka ngre akuzë konkrete, me emër të përveçëm në drejtim të të dëmtuarit akuzues... Deklarimi ... përbën një pretendim fakti, i cili në vetvete, në mënyrën si është formuluar, përbën një akuzë tejet serioze, konkretisht se i dëmtuari akuzues bashkëpunon me njerëz me precedentë penalë, kujdeset për ta, shkëmben me ta favore; ii) Në deklaratimin e tij i akuzuari përdor në drejtim të të dëmtuarit akuzues shprehje të tilla, si “sigurisht në dijeninë e tij të plotë”, “ka përfutur”, “po u kthen”, “e lejon”, “u jep”, “kujdeset”, shprehje të cilat nuk janë hipotetike dhe nuk lënë

të hapur asnjë mundësi për publikun që të hamendësonte apo të krijonte vetë dyshimin e bindjen për faktin e pretenduar dhe të bënte vlerësimin e tij. iii) Kërkesa për të provuar të vërtetën e një gjykimi vlerësues (opinionit) është përgjithësisht e pamundur. iv) Provat e paraqitura në gjykim nga i akuzuari Edi Paloka, nuk krijojnë asnjë bazë besueshmërie në lidhje me saktësinë apo vërtetësinë e pretendimeve të tij faktike... ato kanë të bëjnë në përgjithësi me veprimtarinë e organeve ekzekutive dhe ligjvënës në vend, opinione të personave të tretë mbi situatën politike dhe të rendit në vend, qëndrime të mediave, por, asgjë që ka të bëjë me pretendimet faktike të ngritura nga i akuzuari në paragrafin e fundit të deklaratës së tij.”.

14. Nisur nga arsyetimi i Gjykatës së Lartë është evidente se ajo ka marrë në shqyrtim thelbin, motivin dhe mënyrën sesi kërkuesi është pozicionuar në deklaratat e tij dhe duke analizuar të gjithë deklaratën në tërësi dhe jo vetëm pjesë të saj, ka arritur në përfundimin se këto elemente përbëjnë vepër penale të parashikuar nga neni 120/2 i KP-së. Pretendimi i kërkuetit se Gjykata e Lartë ka ndryshuar praktikën e saj nuk mbështetet në argumente kushtetuese. Kontrolli kushtetues nuk mund të zëvendësojë prerogativat kushtetuese e ligjore të vetë hallkave të sistemit gjyqësor dhe aq më tepër të vlerësojë bindjen e brendshme të gjykatave për çështje konkrete. Interpretimi i ligjit është atribut i gjykatave të zakonshme, për sa kohë nuk cenon ndonjë element të procesit të rregullt ligjor. Gjykata ka pranuar në mënyrë të vazhdueshme se mënyra e vlerësimit të provave është atribut i gjykatave të zakonshme që zgjidhin çështjen konkrete dhe nuk i nënshtrohet kontrollit të saj kushtetues. Ajo ka theksuar se kërkesa për marrje provash jo domosdoshmërisht duhet të pranohet nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm dhe se vlerësimi i tyre është kompetencë e këtyre gjykatave (*sibih vendimin nr. 34, datë 12.7.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Nisur nga vlerësimi që ka bërë Gjykata e Lartë lidhur me ekzistencën e elementeve të veprës penale në sjelljen e kërkuetit, Gjykata çmon se vendimi i Kolegjit Penal nuk është kontradiktor dhe nuk ka kundërtënie, ndryshe nga sa pretendon kërkuesi.

16. Për sa i takon pretendimit të kërkuetit për arsyetimin e vendimit të Kolegjit Penal tej afatit të arsyeshëm, nga materialet e dosjes gjyqësore rezulton se vendimi është shpallur në datën 5.6.2015. Kërkesa para Gjykatës Kushtetuese është paraqitur nga kërkuesi në datën 5.11.2015, pra vetëm 5 muaj pas shpalljes së tij. Së pari, kërkuesi nuk jep asnjë fakt se kur është njohur me vendimin e arsyetuar dhe se cila e drejtë kushtetuese i është cenuar nga një arsyetim potencialisht i vonuar i vendimit gjyqësor. Megjithatë, edhe sikur kërkuesi të pretendojë se afati që ka kaluar nga data e seancës deri në marrjen dijeni të vendimit të arsyetuar ka qenë i paarsyeshëm, duke iu referuar datës së seancës gjyqësore të zhvilluar nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, kërkuesi kishte mundësi të paraqiste kërkesë para kësaj Gjykate për shfuqizimin si antikushtetues të atij vendimi brenda afatit ligjor 2-vjeçar të parashikuar nga ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Si konkluzion, ky pretendim i kërkuetit nuk mund të merret në shqyrtim nga kjo Gjykatë, pasi nuk është ngritur në nivelin kushtetues.

17. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë i plotëson të gjitha kriteret e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, si dhe të jurisprudencës së Gjykatës Kushtetuese.

C. Për pretendimin për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe së drejtës së mbrojtjes

18. Kërkuesi pretendon se Gjykata e Lartë nuk ka këqyrur asnjë prej provave filmike të paraqitura nga palët dhe se ka refuzuar marrjen e provave të kërkuara nga kërkuesi, duke e vendosur atë në pamundësi për të realizuar një mbrojtje efektive. Si rrjedhim, sipas kërkuetit, nuk është respektuar barazia e armëve midis palëve.

19. Gjykata ka theksuar se parimi i barazisë së armëve nënkupton se çdokush që është palë në proces duhet të ketë mundësi të barabarta që të paraqesë çështjen e tij dhe se duhet të përcaktohet një ekuilibër i drejtë mes palëve. E drejta për të marrë pjesë në gjykim nuk duhet konsideruar si një e drejtë formale, ku palëve t’u garantohet thjesht prania fizike gjatë procesit, por, përkundrazi, duhet që në radhë të parë legjislacioni procedural dhe më pas gjyqtari gjatë gjykimit, t’u japin mundësi të barabarta palëve për të paraqitur argumente dhe prova në mbrojtje të interesave të tyre. Nëse nuk do të ekzistonte barazia e armëve në gjykimin penal, atëherë argumentet e njëres palë do të prevalonin mbi argumentet e palës së cenuar dhe, për rrjedhojë, e drejta për të marrë pjesë në gjykim do të

zhvishej nga funksioni i saj kushtetues për të garantuar një proces të rregullt ligjor (*shih vendimin nr. 2, datë 19.3.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se marrja e provave, paraqitja dhe vlerësimi i tyre është në juridiksion të gjykimit të zakonshëm dhe jo atij kushtetues. Është vetë gjykata që vlerëson nëse provat duhet të merren dhe mënyra e vlerësimit dhe konkluzionet lidhur me to janë po ashtu në kompetencë të saj. Parimi i barazisë së armëve nuk u imponon gjykatave të juridiksionit të zakonshëm që këto të pranojnë të gjitha argumentet dhe provat që paraqet një palë në proces. Kur kryen detyrën e saj të vlerësimit të lirë të provave, gjykata mund të bindet mbi bazën e disa provave, duke përjashtuar një ose disa prova të tjera, që ajo i konsideron të parëndësishme për çështjen (*shih vendimin nr. 2, datë 19.3.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Parimi i barazisë së armëve nënkupton se çdokush që është palë në proces duhet të ketë mundësi të barabarta të paraqesë çështjen e tij dhe se duhet të përcaktohet një ekuilibër i drejtë mes palëve. Nëse nuk do të ekzistonte barazia e armëve në gjykimin civil, atëherë argumentet e njëjës palë do të prevalonin mbi argumentet e palës së cenuar dhe, për rrjedhojë, e drejta për të marrë pjesë në gjykim do të zhvishej nga funksioni i saj kushtetues për të garantuar një proces të rregullt ligjor. Bazuar në këto parime, gjykatës i dalin një sërë detyrash, mes të cilave rëndësi të veçantë merr krijimi i mundësive të barabarta për pjesëmarrjen e palëve apo përfaqësuesve të tyre në proces, si dhe mundësia e deklarimit të tyre për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që janë të lidhura ngushtë me çështjen që shqyrtohet në gjykatë. Në juris-prudencën e saj të konsoliduar, Gjykata ka theksuar se interpretimi i ligjit, zbatimi i tij në çështjet konkrete, si dhe vlerësimi i fakteve dhe rrethanave janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Kontrolli kushtetues që kjo Gjykatë ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave (*shih vendimin nr. 38, datë 12.6.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Gjykata vëren se në çështjen konkrete, Gjykata e Lartë ka marrë në shqyrtim kërkesat e kërkuarit për marrjen e provave të tjera, konkretisht: tabulatet telefonike të të dëmtuarit akuzues në 5 vjetët e fundit, si dhe testin antidoping. Në fund, Gjykata e Lartë ka konkluduar në rrëzimin e kërkesës për testin antidoping, duke e konsideruar si një provë haptazi të panevojshme në këtë gjykim, mbështetur në nenin 151/2 të KPP-së. Ndërsa për sa i përket kërkesës tjetër për administrimin e tabulateve telefonike të të dëmtuarit akuzues për 5 vjetët e fundit, gjykata ka vendosur ta rrëzojë edhe këtë kërkesë në kushtet kur, sipas saj, nga i akuzuari nuk është dhënë asnjë indicie apo lidhje e këtyre tabulateve me objektin e gjykimit dhe personat e përfshirë në të. Nga vendimi objekt gjykimi rezulton se Gjykata e Lartë e ka bazuar qëndrimin e saj në provat e paraqitura në seancë nga të dyja palët në gjykim, ndërkohë që, në përputhje me kompetencat e saj, ka rrëzuar vetëm kërkesat lidhur me provat që ajo i ka konsideruar të panevojshme, pasi kërkuari nuk ka paraqitur argumente të mjaftueshme për domosdoshmërinë e marrjes së këtyre provave, me qëllim orientimin e gjykatës në arritjen e një vendimi të drejtë. Gjykata e Lartë e ka bazuar në dispozitat procedurale penale vendimin për mospranimin e kërtimeve për marrjen e atyre provave, duke dhënë argumentet e saj në vendimin përfundimtar. Për këtë arsye, Gjykata arrin në përfundimin se edhe ky pretendim i kërkuarit është i pabazuar dhe nuk duhet pranuar.

23. Nisur nga sa më lart, Gjykata, në përfundim të gjykimit, vlerëson se kërkesa e paraqitur nga kërkuari është e pabazuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Fatmir Hoxha, Besnik Imeraj, Fatos Lulo
Anëtarë kundër: Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Gani Dizdari

MENDIM PAKICE

1. Në çështjen me kërkesë Edi Paloka, nuk ndaj të njëjtin qëndrim me shumicën për rrëzimin e kërkesës, por vlerësoj se kërkesa duhej të ishte pranuar për shkak të mosrespektimit nga ana e Gjykatës së Lartë të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor. Në vijim paraqes argumentet e mia si gjyqtare në pakicë.

2. E drejta për të pasur një vendim të arsyetuar është konsideruar si një nga elementet thelbësore dhe garancitë e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së. Kjo nga ana tjetër gjen mbështetje edhe në nenin 142/1 të Kushtetutës, i cili vendos detyrimin për gjykatat për të arsyetuar vendimet e tyre. Gjykata është shprehur se funksioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet edhe vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimin nr.79, datë 28.12.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

3. Në kuptim të këtij standardi, Gjykata ka përcaktuar elementet që duhet të plotësojë një vendim gjyqësor në mënyrë që ai të konsiderohet se respekton kërkesat e neneve 42 dhe 142/1 të Kushtetutës. Ajo ka theksuar se vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre dhe ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë dhe duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie ose kontradiksion të hapur apo të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese. Konkluzionet e pjesës arsyetuese duhet të bazohen jo vetëm në aktet ligjore, por edhe në parimet dhe rregullat që karakterizojnë mendimin e shëndoshë e logjik (*shih vendimin nr. 29, datë 22.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Vendimet gjyqësore që japin gjykatat e të gjitha niveleve në përfundim të gjykimit, përbëjnë aktin procedural kryesor të të gjithë procesit gjyqësor. Ato përmbledhin dhe finalizojnë përfundimisht qëndrimet që mban gjykata lidhur me çështjen në gjykim. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Në mënyrë që të bëhet i mundur kontrolli i vendimit gjyqësor hierarkisht nga një gjykatë më e lartë, sipas procedurave përkatëse, gjyqtari duhet ta arsyetojë atë duke treguar me qartësi faktet dhe ligjin e zbatueshëm, të cilat e kanë çuar në bërjen e një zgjedhjeje ndërmjet disa mundësive (*shih vendimet nr. 8, datë 16.3.2011, nr. 7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Në vlerësimin e Gjykatës nuk mjafton që arsyetimi të jetë formalisht i pranishëm në kuptimin grafik dhe strukturor, pasi kjo do ta bënte atë thjesht fiktiv, por që ai të plotësojë domosdoshmërisht kriteret minimale ligjore të përcaktuara dhe të mos ketë të meta të tilla serioze që cenojnë standardin e vendimit gjyqësor të arsyetuar (*shih vendimin nr. 55, datë 18.12.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

4. Megjithatë, Gjykata e ka vlerësuar zbatimin e këtij parimi rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes e duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre. Ajo ka verifikuar nëse vendimi i kundërshtuar është logjik, ka kundërthënie, përmban në mënyrë të saktë referencat në ligjin e zbatueshëm dhe nëse respekton të gjitha elementet e sipërpërmendura. Gjykata ka vënë në dukje se ajo e vlerëson arsyetimin e një vendimi gjyqësor vetëm në kuadrin e përmbushjes ose jo të standardeve të mësipërme, të cilat garantojnë të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar

dhe nuk është detyrë e saj të analizojë provat dhe faktet ku është bazuar gjykata për zgjidhjen e çështjes së themelut. Kjo mbetet detyrë funksionale e gjykatave të juridiksionit të zakon-shëm. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se detyrimi për të respektuar këtë standard ndryshon në varësi të rrethanave të çështjes konkrete dhe natyrës së vendimit, dhe se masa e arsyetimit varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimin nr. 25, datë 10.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

5. Sipas shumicës “*nisur nga arsyetimi i Gjykatës së Lartë është evidente se ajo ka marrë në shqyrtim thelbin, motivin dhe mënyrën sesi kërkuesi është pozicionuar në deklaratat e tij dhe duke analizuar të gjithë deklaratën në tërësi dhe jo vetëm pjesë të saj, ka arritur në përfundimin se këto deklarime bien në sferën mbrojtëse të nenit 120/2 të Kodit Penal. Pretendimi i kërkuetit se Gjykata e Lartë ka ndryshuar praktikën e saj nuk mbështetet në argumente kushtetuese. Kontrolli kushtetues nuk mund të zëvendësojë prerogativat kushtetuese e ligjore të vetë ballkave të sistemit gjyqësor dhe aq më tepër të vlerësimit bindjen e brendshme të gjykatave për çështje konkrete. Interpretimi i ligjit është atribut i gjykatave të zakonshme, për sa kohë nuk cenon ndonjë element të procesit të rregullt ligjor. Gjykata ka pranuar në mënyrë të vazhdueshme se mënyra e vlerësimit të provave është atribut i gjykatave të zakonshme që zgjidhin çështjen konkrete dhe nuk i nënshtrohet kontrollit të saj kushtetues. Ajo ka theksuar se kërkesa për marrje provash jo domosdoshmërisht duhet të pranohet nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm dhe se vlerësimi i tyre është kompetencë e këtyre gjykatave (shih vendimin nr. 34, datë 12.7.2013 të Gjykatës Kushtetuese). Në këtë vështrim, Gjykata vlerëson se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë plotëson të gjitha kriteret e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, si dhe të jurisprudencës së Gjykatës Kushtetuese.”. Në ndryshim nga sa arsyeton shumica, bazuar në standardet e mësipërme të cilat janë të detyrueshme për zbatim edhe nga Gjykata e Lartë, vlerësoj se në rastin konkret vendimi i kundër-shtuar nuk është logjik në përmbajtje dhe se i mungon koherenca e brendshme, duke pasur mospërputhje mes argumenteve të pjesës arsyetuese të tij. Gjykata e Lartë në vendimin e saj, në pjesën hyrëse ku paraqiten rrethanat e çështjes, vëren se “nga provat e administruara në seancën gjyqësore ka rezultuar e provuar se në datën 7 janar 2015, shtetasi Edi Paloka, deputet i Kuvendit të Republikës së Shqipërisë dhe kryetar i Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike, në ambientet e selisë së Partisë Demokratike dhe në prani të përfaqësuesve të mediave ka lexuar deklaratën me përmbajtjen e mëposhtme...”, pra, ajo pranon se kërkuesi ka folur si përfaqësues i Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike, nga foltorja e kësaj partie dhe në emër të kësaj force politike, siç është pretenduar prej tij edhe në gjykim. Më tej, në vendimin e saj Gjykata e Lartë ka vlerësuar se “nga përmbajtja e deklaratës së datës 7.1.2015, trupi gjyqësor konstaton se i akuzuari Edi Paloka ka shprehur konsideratat e tij në dy plane, të cilat kjo gjykatë i klasifikon si gjykime vlerësuese dhe deklarime të fakteve konkrete...”, duke iu referuar këtyre deklarimeve si personale të bëra nga vetë deputeti Edi Paloka. Sipas doktrinë penale fakti kriminal duhet të jetë pasojë e një veprimi të kundërligjshëm të dënueshëm të personit që ka kryer veprën penale, ndaj identifikimi i subjektit të veprës penale ka rëndësi për të përcaktuar, në radhë të parë, se kush e ka kryer veprën penale dhe, në radhë të dytë, për të verifikuar nëse sipas ligjit përgjigjet penalisht apo përjashtohet nga kjo. Në vlerësimin tim, Gjykata e Lartë nuk ka arritur të argumentojë qartësisht se cili është subjekti që e ka kryer veprën penale, pra subjekti që duhet të përgjigjet penalisht për të. Në vendimin e saj ajo herë u referohet deklarimeve të bëra si në emër të një subjekti politik, pra si një qëndrim zyrtar i një force politike, e më tej si qëndrime të bëra nga një deputet i Kuvendit, pjesë e kësaj force, çka e bëjnë vendimin jo të qartë. Kjo paqartësi përshkon të tërë linjën arsyetuese të vendimit të Gjykatës së Lartë dhe përforcohet nga fakti se për të arritur në konkluzionin e saj ajo i referohet nenit 45 të KP-së, sipas të cilit përgjegjësia penale e personave juridikë nuk përjashton atë të personave fizikë që kanë kryer ose janë bashkëpunëtorë në kryerjen e të njëjtave veprave apo kur argumenton se “sipas nenit 73 të Kushtetutës deputeti mban përgjegjësi për veprën penale të shpifjes edhe kur deklaratimet bëhen në Kuvend e jo më kur ato bëhen jashtë Kuvendit...”.*

6. Po ashtu, Gjykata e Lartë nuk e ka analizuar veprën penale nga ana subjektive e saj, në mënyrë që të arrinte në konkluzionin se cilat janë përfitimet që ka pasur në rastin konkret i akuzuari, në kuptim të nenit 120 të KP-së. Sipas Gjykatës së Lartë “përhapja e këtyre deklarimeve, në shpërdorim të lirisë së shprehjes, është bërë e qëllimshme për të fituar kredo politike nëpërmjet denigrimit e njollosjes së nderit dhe reputacionit të të dëmtuarit akuzues.”. Megjithatë, Gjykata e Lartë nuk ka arritur të argumentojë se cila është kredo politike që ka fituar personalisht kërkuesi, ndërkohë që nga këto deklarime kredo politike mund të fitonte vetëm subjekti politik dhe jo deputeti si i tillë apo edhe si pjesë e kësaj force.

7. Për pasojë vlerësoj se Gjykata e Lartë nuk ka arritur të japë argumente ligjore dhe të identifikojë qartësisht se cili ka qenë pozicioni dhe roli i kërkuarit në dhënien e deklaratave të konsideruara të rreme dhe që kanë cenuar nderin dhe reputacionin e të dëmtuarit akuzes, si edhe nuk ka analizuar nga ana subjektive se cilat kanë qenë përfitimet e tij nga kryerja e këtyre veprimeve të paligjshme. Në përmbajtjen e tij vendimi ka mospëputhje të cilat nuk duhej të ishin anashkaluar nga shumica dhe që ngrenë dyshime në lidhje me respektimin e standardit të arsyetimit të tij.

8. Për të gjitha argumentet e mësipërme vlerësoj se pretendimi i kërkuarit Edi Paloka për shfuqizimin e vendimit nr. 8, datë 5.6.2015, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë është i bazuar, për rrjedhojë kërkesa duhej të pranohej.

Anëtare: Altina Xhoxhaj

MENDIM PAKICE

1. Në çështjen me kërkuar Edi Palokën nuk ndajmë të njëjtin qëndrim me shumicën për rrëzimin e kërkesës, pasi vlerësojmë se kërkesa duhej të ishte pranuar nga Gjykata Kushtetuese për këto arsye:

2. *Gjykata e Lartë nuk ka respektuar standardin kushtetues të arsyetimit të vendimit gjyqësor.* E drejta për të pasur një vendim të arsyetuar është konsideruar si një nga elementet thelbësore dhe garancitë e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së. Kjo nga ana tjetër gjen mbështetje edhe në nenin 142/1 të Kushtetutës, i cili vendos detyrimin për gjykatat për të arsyetuar vendimet e tyre. Gjykata është shprehur se funksioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet edhe vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimin nr. 79, datë 28.12.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

3. Në kuptim të këtij standardi, Gjykata ka përcaktuar elementet që duhet të plotësojë një vendim gjyqësor, në mënyrë që ai të konsiderohet se respekton kërkesat e neneve 42 dhe 142/1 të Kushtetutës. Ajo ka theksuar se vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre dhe ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë dhe duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie ose kontradiksion të hapur apo të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese. Konkluzionet e pjesës arsyetuese duhet të bazohen jo vetëm në aktet ligjore, por edhe në parimet dhe rregullat që karakterizojnë mendimin e shëndoshë e logjik (*shih vendimin nr. 29, datë 22.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Në vlerësimin e Gjykatës nuk mjafton që arsyetimi të jetë formalisht i pranishëm në kuptimin grafik dhe strukturor, pasi kjo do ta bënte atë thjesht fiktiv, por që ai të plotësojë domos-doshmërisht kriteret minimale ligjore të përcaktuara dhe të mos ketë të meta të tilla serioze që cenojnë standardin e vendimit gjyqësor të arsyetuar (*shih vendimin nr. 55, datë 18.12.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

4. Duke iu referuar qëndrimit të shumicës “*nisur nga arsyetimi i Gjykatës së Lartë është evidente se ajo ka marrë në shqyrtim thelbin, motivin dhe mënyrën sesi kërkuari është pozicionuar në deklaratat e tij dhe duke analizuar të gjithë deklaratën në tërësi dhe jo vetëm pjesë të saj, ka arritur në përfundimin se këto deklarime bien në sferën mbrojtëse të nenit 120/2 të Kodit Penal. Pretendimi i kërkuarit se Gjykata e Lartë ka ndryshuar praktikën e saj nuk mbështetet në argumente kushtetuese. Kontrolli kushtetues nuk mund të zëvendësojë prerogativat kushtetuese e ligjore të vetë hallkave të sistemit gjyqësor dhe aq më tepër të vlerësive bindjen e brendshme të gjykatave për çështje konkrete. Interpretimi i ligjit është atribut i gjykatave të zakonshme, për sa kohë nuk cenon ndonjë element të procesit të rregullt ligjor. Gjykata ka pranuar në mënyrë të vazhdueshme se mënyra e vlerësimit të provave është atribut i gjykatave të zakonshme që zgjidhin çështjen konkrete dhe nuk i nënshtrohet kontrollit të saj kushtetues. Ajo ka theksuar se kërkesa për marrje provash jo domosdoshmërisht duhet të pranohet nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm dhe se vlerësimi i tyre është kompetencë e këtyre gjykatave (shih vendimin nr. 34, datë 12.7.2013 të Gjykatës Kushtetuese). Në këtë vështrim, Gjykata vlerëson se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë plotëson të gjitha kriteret e*

standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, si dhe të jurisprudencës së Gjykatës Kushtetuese.”.

5. Ndryshe nga sa arsyeton shumica, vlerësojmë se në rastin konkret vendimi i kundërshtuar nuk është logjik në përmbajtje dhe se i mungon koherenca mes argumenteve të pjesës arsyetuese të tij. Gjykata e Lartë në vendimin e saj, në pjesën hyrëse ku paraqiten rrethanat e çështjes, vëren se *“nga provat e administruara në seancën gjyqësore ka rezultuar e provuar se në datën 7 janar 2015, shtetasi Edi Paloka, deputet i Kuvendit të Republikës së Shqipërisë dhe kryetar i Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike, në ambientet e selisë së Partisë Demokratike dhe në prani të përfaqësuesve të mediave ka lexuar deklaratën me përmbajtjen e mëposhtme...”*. Me këtë qëndrim pranohet se kërkuesi këto deklarata i ka bërë si përfaqësues i Grupit Parlamentar të Partisë Demokratike, nga foltorja e kësaj partie dhe në emër të kësaj force politike. Më tej, në vendimin e saj Gjykata e Lartë ka vlerësuar se *“nga përmbajtja e deklaratës së datës 7.1.2015, trupi gjyqësor konstaton se i akuzuari Edi Paloka ka shprehur konsideratat e tij në dy plane, të cilat kjo gjykatë i klasifikon si gjykime vlerësuese dhe deklarime të fakteve konkrete...”*, duke iu referuar këtyre deklaramëve si personale të bëra nga vetë deputeti Edi Paloka. Në vlerësimin tonë, Gjykata e Lartë nuk ka arritur të argumentojë qartësisht se cili është subjekti që e ka kryer veprën penale, pra subjekti që duhet të përgjigjet penalisht për të. Në vendimin e saj ajo herë u referohet deklaramëve të bëra si në emër të një subjekti politik, pra si një qëndrim zyrtar i një force politike, e më tej si qëndrime të bëra nga një deputet i Kuvendit, pjesë e kësaj force, çka e bëjnë vendimin jo të qartë. Kjo paqartësi përshkon të tërë linjën arsyetuese të vendimit të Gjykatës së Lartë dhe përforcohet nga fakti se për të arritur në konkluzionin e saj ajo i referohet nenit 45 të KP-së, sipas të cilit përgjegjësia penale e personave juridikë nuk përjashton atë të personave fizikë që kanë kryer ose janë bashkëpunëtorë në kryerjen e të njëjtave veprave apo kur argumenton se *“sipas nenit 73 të Kushtetutës deputeti mban përgjegjësi për veprën penale të shpifjes edhe kur deklaramet bëhen në Kuvend e jo më kur ato bëhen jashtë Kuvendit...”*. Gjykata e Lartë duhej të ishte ndalur më gjatë në këtë pikë dhe të argumentonte më qartë nëse ndodhej në kushtet e nenit 45/3 të KP-së dhe se ku qëndron përgjegjësia e personit juridik dhe ku fillon përgjegjësia e personit fizik. Në rast se ajo Gjykatë ishte e mendimit se kërkuesi ka përfaqësuar qëndrimin e partisë ku bën pjesë, atëherë ajo në arsyetimin e vendimit të saj duhej ta bënte të qartë dallimin midis dy subjekteve dhe si rrjedhojë edhe përgjegjësinë e tyre respektive. Po ashtu, Gjykata e Lartë nuk ka arritur të japë argumente ligjore dhe të identifikojë qartësisht se cili ka qenë pozicioni dhe roli i kërkuesit në dhënien e deklaratave të konsideruara të rreme dhe që kanë cenuar nderin dhe reputacionin e të dëmtuarit akuzues, si edhe nuk ka analizuar nga ana subjektive se cilat kanë qenë përfitimet e tij nga kryerja e këtyre veprimeve të paligjshme. Në përmbajtjen e tij vendimi ka mospërputhje, të cilat ngrenë dyshime në lidhje me respektimin e standardit të arsyetimit të tij.

6. Gjykata e Lartë nëpërmjet vendimit të saj ka cenuar edhe standardin e gjykimit sipas ligjit të kohës, duke e gjykuar kërkuesin për një vepër penale të shfuqizuar në momentin që është zhvilluar gjykimi. Referuar procesverbaleve të seancës gjyqësore të datës 2.3.2015, subjekti i interesuar, E.R., ka deklaruar se *“...kërkesën për gjykimin e bëj si Kryeministër...nëse trupa juaj do të çmojë se akuzat janë fyerje dhe shpifje ndaj institucionit të Kryeministrit, atëherë i akuzuari të mbajë përgjegjësi sipas ligji...ky gjykim nuk është personal, nuk kam ardhur këtu për të zgjidhur një problem familjar apo personal, por si Kryeministër i Shqipërisë.”*. Nga ana tjetër, vetë deklaratat e kërkuesit, siç u tha edhe më lart, të bëra nga selia e Partisë Demokratike dhe në emër të saj, përjashtojnë çdo motiv personal të individit E.P. në shpifjet apo fyerjet në adresë të individit E.R., që do të thotë se ato janë bërë për shkak të detyrës së E.R. si kryeministër i vendit. Në arsyetimin e një vendimi penal, veç të tjerash, merr rëndësi të veçantë analiza e elementeve të anës objektive (mënyra e kryerjes së veprës penale) dhe të anës subjektive (motivi dhe qëllimi i kryerjes së veprës penale), të cilat mungojnë në vendimin e Gjykatës së Lartë, duke e bërë atë alogjik kur konkludon për deklarimin fajtor të kërkuesit për një vepër penale, ku motivi i kryerjes së saj është gjithmonë personal, pra cenimi apo denigrimi i nderit dhe dinjitetit të një qytetari tjetër. Këto rrethana të çojnë në përfundimin se Gjykata e Lartë, nëpërmjet një vendimi të paarsyetuar, në të gjitha elementet e tij përbërëse, ndonëse *de jure* e ka deklaruar fajtor kërkuesin për veprën penale të shpifjes, të parashikuar nga

neni 120 i Kodit Penal, *de facto* ajo e ka dënuar atë për një vepër penale të kryer për shkak të detyrës së të dëmtuarit si Kryeministër, pra shpifje për shkak të detyrës, e parashikuar nga neni 240 i Kodit Penal, vepër e shfuqizuar në vitin 2012, gjë që bie ndesh me nenin 29 të Kushtetutës, sipas të cilit askush nuk mund të deklarohet fajtor për një vepër penale, e cila nuk konsiderohej e tillë në kohën e kryerjes së saj. Këtë qëndrim ka mbajtur edhe prokurori i çështjes, i cili në gjykim ka kërkuar pafajësinë e kërkuarit. Gjithashtu, të njëjtin qëndrim ka argumentuar në seancë edhe avokati i kërkuarit, por Gjykata e Lartë nuk ka dhënë asnjë përgjigje lidhur me të. Në këto kushte, Gjykata e ka deklaruar fajtor kërkuarin duke u mbështetur mbi një bazë ligjore që nuk është më në fuqi, që e bën të parregullt në kuptimin kushtetues procesin e zhvilluar ndaj tij.

7. Gjykata e Lartë, në këto lloj procesesh gjyqësore, gjykon si gjykatë fakti dhe jo si gjykatë rishikuese, vendimi i së cilës nuk mund të rishikohet nga një gjykatë tjetër, duke i dhënë vendimit formë të prerë. Për këto arsye, nisur nga roli që i është njohur Gjykatës së Lartë në këto procese, ajo duhet të bëjë të gjitha përpjekjet për garantimin e një procesi të rregullt ligjor ndaj palëve, duke zbatuar me përpikëri kërkesat e ligjit material dhe procedural.

8. Si përfundim, mendojmë se vendimi i asaj Gjykate nuk rezulton që të ketë respektuar kërkesat e procesit të rregullt ligjor, duke cenuar standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, si dhe standardin kushtetues të gjyimit të çështjes sipas ligjit të kohës kur është kryer vepra penale.

9. Për të gjitha argumentet e mësipërme vlerësojmë se pretendimi i kërkuarit për shfuqi-zimin e vendimit nr. 8, datë 5.6.2015 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë është i bazuar, për rrjedhojë kërkesa duhej të pranohej.

Anëtarë: Gani Dizdari, Vladimir Kristo

MENDIM PAKICE

1. Në çështjen me kërkuar Edi Palokën jam kundër qëndrimit të shumicës së vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë i plotëson të gjitha kriteret e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, si dhe të jurisprudencës së Gjykatës Kushtetuese.

2. Në ankimin individual kushtetues, mes të tjerash, kërkuari ka pretenduar se vendimi nr. 8, datë 5.6.2015 i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë është kontradiktor, për sa i përket interpretimit të neneve 119 dhe 120 të KP-së, alogjik dhe ka kundërtënie të hapura dhe të fshehta. Këtë pretendim të kërkuarit shumica e ka analizuar në dritën e standardit të arsyetimit, duke ritheksuar se në funksion të garantimit të së drejtës së aksesit është me rëndësi thelbësore edhe respektimi i standardit kushtetues të arsyetimit të vendimit gjyqësor. Funksioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih § 10 të vendimit*). Po ashtu, shumica ka vlerësuar se bazuar në parashikimet e normave procedurale që përcaktojnë elementet që duhet të përmbajë një vendim gjyqësor, si dhe bazuar në veçoritë e gjyimit në Gjykatën e Lartë dhe në praktikën e saj, në funksion të realizimit të vëzhgimit publik të administrimit të drejtësisë, si dhe të koherencës së vendimit gjyqësor, në mënyrë që përfundimi i procesit të vlerësimit të gjykatës të jetë i mbështetur, përmbajtja e vendimit përbën premisën për përmbushjen e standardit të arsyetimit të vendimit, i cili në këtë drejtim duhet të plotësojë dhe të përmbajë kriteret e përcaktuara nga dispozitat ligjore përkatëse dhe ato të zhvilluara nga jurisprudenca kushtetuese e konsoliduar (*shih § 11 të vendimit*).

3. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore si një garanci për procesin ligjor, referuar neneve 42 dhe 142/1 të Kushtetutës. Funksioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet edhe vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimet nr. 25, datë 10.6.2011; nr. 8, datë 28.2.2012; nr. 3, datë 19.2.2013; nr. 3, datë 23.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën

bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie, kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese (*shih vendimet nr. 11, datë 2.4.2008; nr. 23, datë 4.11.2008; nr. 7, datë 9.3.2009; nr. 38, datë 30.12.2010; nr. 8, datë 16.3.2011; nr. 20, datë 13.4.2012; nr. 3, datë 19.2.2013; nr. 3, datë 23.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

4. Zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre. Ajo ka verifikuar nëse vendimi i kundërshtuar është logjik, ka kundërthënie, përmban referencat në ligjin e zbatueshëm dhe nëse respekton të gjitha elementet e sipërpërmendura. Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se detyrimi për të respektuar këtë standard ndryshon në varësi të rrethanave të çështjes konkrete dhe natyrës së vendimit dhe se masa e arsyetimit varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimin nr. 25, datë 10.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

5. Në bazë të nenit 141/1 të Kushtetutës “*Gjykata e Lartë ka juridiksion fillestar dhe rishikues. Ajo ka juridiksion fillestar kur gjykon akuzat penale kundër Presidentit të Republikës, Kryetarit dhe anëtarëve të Këshillit të Ministrave, deputetëve, gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë dhe gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese*”. Po ashtu, neni 75/b/2 i KPP-së parashikon se “*Gjykata e Lartë gjykon në shkallë të parë me trup gjyqësor të përbërë nga 5 gjyqtarë të caktuar me short, veprat penale të kryera nga Presidenti i Republikës, deputetët, Kryeministri dhe anëtarët e Këshillit të Ministrave, gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese dhe gjyqtarët e Gjykatës së Lartë kur këta janë në këto funksione në kohën e gjyqimit*”. Në këto raste, duke qenë se Gjykata e Lartë ka juridiksionin fillestar, ajo zbaton dhe i nënshtrohet të njëjtave rregullave procedurale që do të zbatonte në një rast të tillë një gjykatë e zakonshme, pra gjatë gjyqimit ajo është e detyruar të hetojë të gjitha rrethanat në mënyrë të plotë, në tërësi dhe në mënyrë objektive dhe ta zgjidhë çështjen në themel (*shih vendimin nr. 27, datë 9.5.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

6. Në çështjen konkrete vlen të theksohet se vendimi objekt kundërshtimi është dhënë nga Kolegji Penal në përfundim të një procesi gjyqësor bazuar në juridiksionin fillestar që i jepet Gjykatës së Lartë nga neni 141 i Kushtetutës dhe i konkretizuar në dispozitat procedurale penale. Karakteristikat e një procesi të gjyqimit në themel të çështjes ndryshojnë nga një proces ku Gjykata e Lartë, në ushtrim të funksionit rishikues të saj, kontrollon ligjshmërinë dhe bazueshmërinë në ligjin material e procedural të vendimeve të dhëna nga gjykatat më të ulëta. Në fakt, analiza që shumica i ka bërë vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë duket se nuk merr parasysh dallimin e mësipërm dhe akoma më pak detyrimin që buron nga jurisprudenca kushtetuese se masa e arsyetimit varet nga natyra e vendimit në fjalë. Arsyetimi i një vendimi gjyqësor që e ka gjykuar në themel çështjen ndryshon nga arsyetimi i një vendimi rishikues, sepse është natyra e ndryshme e proceseve që e imponon këtë dallim. Në këtë kuptim çmoj se vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, duke mos pasqyruar në pjesën e tij arsyetuese argumente që provojnë përmbushjen e kërkesave që lidhen me gjykimin në themel të çështjes, veçanërisht në drejtim të analizës së anës objektive dhe subjektive të veprës penale, nuk ka përmbushur kërkesat që burojnë nga neni 142/2 i Kushtetutës.

7. Në përfundim, nisur nga rëndësia thelbësore që merr respektimi i standardit kushtetues të arsyetimit të vendimit gjyqësor në drejtim të garantimit të aksesit në gjykim, por edhe të administrimit të drejtësisë dhe për sa kohë kjo kërkesë nuk është respektuar nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, vlerësoj se pretendimi i kërkuarit për cenimin e standardit të arsyetimit është i bazuar.

Anëtare: Vitore Tusha